

פרוטוקול מס' 107

מישיבת ועדת שירותים ציבוריים
יום א', כ"ב בסיוון תשל"ה, 1 ביוני 1975, שעה 11.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:
ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
ה. זיידל
מ. ידיד
ח. שמעוני
פ. שינמן
מ. גז
מ. פרידמן

מוזמנים:
מ. גבאי - משרד המשפטים
י. קרפ - " "
מר לויץ - משרד הכריאות

מזכירת הוועדה:
ש. כרם
ר. שולביץ

ר ש מ ה:
מזל כהן

סדר היום:
חוק לתיקון דיני עונשין (הפסקת הריון), תשל"ד-1974
חוק לתיקון דיני העונשין (הפלוח), תשל"ד-1974 -
הצעות חוק של חברי כנסת.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני פותחת את הישיבה.

חוק לתיקון דיני עונשין (הפסקת הריון), תשל"ד-1974
חוק לתיקון דיני העונשין (הפלוג), תשל"ד-1974

אני אסכם לאן הגענו בישיבה הקודמת. בסעיף העיקרי, כל מה שסכמנו, תקנו. הוועדה, כמעט פה אחד, לא רצתה לקבל את הפרינציפ ששר הבריאות יקבע בתקנות מי יתן את האישור המוקדם כדי לבצע הפלה בגופה של אשה בשלושת החדשים הראשונים. בענין התקנות, פרט לחה"כ דיציאן, אשר ביקש שתהיה ועדה שתיתן את האישור והשר יקבע בתקנות את הרכבה של הוועדה, לא היו דעות אחרות. הגירסה האחרת, שאני ניסיתי להעלות אותה, שלא תהיינה תקנות ולא תהיה ועדה, אלא שרופא כהתייעצות עם עוד מישהו, לש קבעתי עם מי, או הרופא המטפל, או רופא שלי יתנו את האישור. אמרה חה"כ מרשה פרידמן, שאם זה יתקבל כך, שרופא בהתייעצות עם אחות בריאות הציבור למשל, היא תקבל את זה.

אה"כ יש עוד גירסה שתהיה ועדה ואנחנו נקבע מי תהיה הוועדה. שלושה אנשים: שני רופאים ועובדת סוציאלית. היום שמעתי גירסה נוספת והיא נראית לי, שיהיה רופא נשים בהתייעצות או בידיעה או ביחד עם רופא המשפחה, או להיפרך. רופא נשים בכל מקרה צריך להיות בחמונה. ההצעה היא להכניס גם את הרופא המטפל שהוא ידע על זה, הוא יתן חוות-דעתו וידבר עם האשה, שלא תהיה רק הגישה המקצועית של רופא הנשים. אלה ארבעת הגירסות שישנן.

השאלה השניה שהתעוררה, זה הריון מחוץ לנשואין. היו כאלה שבקשו למחוק את זה. היו כאלה שבקשו למחוק את זה מטעמים פרוצדוראליים, כי הם אמרו, שזה נכלל בסעיפים אחרים. אלה הבעיות שהיו עד סעיף 3, ואולי אנחנו יכולים לשמוע משהו ממר גבאי.

מ. גבאי: כל מה שאני אומר עכשו, אני מתייחס למה שעשיתי כיו"ר הוועדה. אני לא אומר זאת בנושא משרד המשפטים. אני חושב, שחיוני לקבוע בחוק את הנוהל שיקבע ולא להשאיר זאת לשר הבריאות. זה לא נושא, משרד להשאיר אותו להסדר בתקנות, כי הנדל במקרה זה יורד לשורש הדברים.

בין ההצעות השונות לגבי הנוהל, אם יוצאים מחוץ בטלים שיש הצעה של ועדה ותהצעה של חה"כ שמעוני ואחרים, נראה שאפשר לקבוע פרוצדורה יחד פשוטה מבחינתה של האשה במובן זה שלא יהיה מזוהר בוועדה מסורבלת וכל הברוך בכך. כאשר הזכירה חה"כ נמיר את המונח וועדה, היא לא התכוונה לפרוצדורה מסורבלת. כוונתה הזאת שזאת תהיה ועדה שיכולה לשבת בכל מקום, ישוב והאשה תוכל להגיע לוועדה בין אם היא תושבת ת"א, או קרית שמונה, או כל מקום אחר. יתכן שאם רוצים להשיג את המטרה הזאת, צריך לקבוע פרוצדורה שבועדה יהיו שני רופאים, כאשר ג'ניסקולוג חבר בוועדה כזאת וגם רופא המשפחה חבר בוועדה. זה ימנע את המצב שרופא יחיד יחליט בענין הזה. יש מקום לשני רופאים, ורופא המשפחה, בנוסף לענין הרפואי מכיר ויכול לכסות את האלמנט הסוציאלי, החברתי.

ה. זיידל: מי הממליץ?

מ. גבאי: שניהם ביחד צריכים להסכים. זאת יכולה להיות פרוצדורה פחות מורכבת ויחד עם זאת חזדיק את ההיבטים הרפואיים ואת ההיבטים הסוציאליים.

מה שנוגע לנושא של הריון מחוץ לנשואין, מרבית חברי הוועדה היו סבורים שהדבר הזה צריך להכלל, והוא נכלל במנחם הרחב של גורמים נפשיים, חברתיים של האשה. אם רוצים למנוע ספק, רצוי לקבוע את המקרה הזה. זה מה שנוגע להצעות האלה.

י. בארי:

אשר לרופא משפחה ורופא נשים - אם תתקבל הצעה שנכנה אותה הצעת שמעוני, אז הבעתי את דעתי שיש לקבוע זאת בתוקף. אבל, נשאלת שאלה לגבי רופא המשפחה. נאמר כאן, שיש אחיקה מקצועית והוא לא יספור למישהו אחר. השאלה היא, אם אותה נערה חסכים למסור לרופא המשפחה שהיא נכנסה להריון, והיא לא תעדיף שגם רופא המשפחה לא ידע זאת ותעשה זאת במקום אחר. ושאלה גדולה מאד היא, אשה נערה מסמך על אחיקה המקצועית, גם אם הרופא ישמור על כך.

שאלה שנייה, האם אשה נשואה, שהרחה לגבר שאינו בעלה, תלך וחמסור זאת לרופא המשפחה?

אם הצעת שמעוני תתקבל, אני אחמוך שמעיף (ז) יתקבל. אני חוזר רק ושואל, האם אשה שהרחה לגבר שאינו בעלה, חסכים למסור זאת לוועדה או לשני רופאים? היא תעשה הכל שלא ידעו זאת. אלו השגותי בשתי נקודות אלה.

ה. זיידל:

אני רוצה להתייחס לשתי ההצעות. היו"ר סבורה שצריך להיות רופא אחד. אפשר לומר, לא רופא המשפחה או הרופא המומחה, אלא לפי בחירת האשה. היא תחליט למי לפנות ואותו רופא יתייעץ עם רופא אחר. ברגע שמחליטים שני רופאים, זה מקשה על הפרוצדורה. לא המיד קונצנזוס זה דבר טוב. יותר טוב להטיל את זה על רופא אחד.

דבר שני, לגבי הריון מחוץ לנישואין - דומני, שאם נקבל את הצעת שמעוני, סעיף ו' אינו עונה על הענין הזה. אפשר לוותר על הסעיף הזה, במידה וירחיבו את סעיף ו' בצורה כזאת שייאמר שם שמדובר על הריון מחוץ לנישואין, ועל זה לגופו של ענין הופיכות. אם ירחיבו את סעיף ו', אפשר לוותר על סעיף ז'. אבל, עכשו בסעיף ו' אין רמז על מקרה של הריון מחוץ לנישואין.

מ. ידיד:

מדובר על ועדה לא על רופא אחד.

היו"ר ח. גרוסמן:

יש כאלה שרוצים ועדה, אבל מצומצמת ביותר. יש חילוקי-דעות

בענין זה.

מ. גבאי:

לגבי הסעיף של הריון מחוץ לנישואין - מבחינה משפטית, אפשר לכלול אותו גם בסעיף (ב) וגם בסעיף (ו). בסעיף (ב) בכל הנוגע לנזק נפשי, הרי הפירוש שהוא פירוש, יכול להתייחס גם לנזק נפשי שנגרם לאשה שהרחה מחוץ לנישואין.

מ. ידיד:

אני חומך בוועדה ואני בעד להוציא את סעיף (ז). אם סעיף (ב) ו-(ו) מכסים, זה הרבה יותר טוב.

ה. זיידל:

אם הולכים לקראת חוק, לשם מה צריך להשאיר פירוש לבית-המשפט? לפי דעתי סעיף (ב) לא מכסה את הנושא הזה.

מ. גבאי:

אמרתי, שמבחינה משפטית יש להתייחס גם לסעיף (ב).

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מבינה שלבצען מרחיקת הלכת, שיהיה היתר חוקי לבצע בפלה ע"י רופא נשים עד שלושה חדשים, יש תמיכה של שני חברי. כל היתר מחפשים מוצא בין הדעות השונות. רק שני חברי ועדה חומכים בהצעה בשלושה החדשים הראשונים, יהיה היתר כללי לפי החלטת האשה. ההצעה, שהאישור יהיה בתקנות, לא התקבלה. צריך לקבוע בחוק באיזה מקרה אישה יכולה לקבל את האישור. יש ז' סעיפים על השאלה מי צריך לתת את האישור.

היו"ר ה. גרוסמן:

אני מציעה את הצעתי, שזה יהיה רופא נשים בהתייעצות עם רופא המשפחה וישנה הצעה, שתהיה ועדה של שלושה אנשים. קודם נחליט בין ועדה של שלושה אנשים או שני אנשים. אח"כ נחליט מי מתייעץ עם מי.

מ. פרוצמן: יוצא כאילו שסעיף 2 בהצעת החוק שלי לא מחקבל.

ה. זיידל:

אם אני מצטרף להצעה זאת או אחרת, זה לא נקרא שלא נצביע על שני חוקים נפרדים של חה"כ שמעוני וחה"כ פרידמן. את הצעת דברים, אפשר למצוא פשרה.

היו"ר ה. גרוסמן:

זה מה שעושים כל הזמן, מחפשים פשרה בין שתי ההצעות.

ה. זיידל:

אני מציע שחה"כ פרידמן תפנה ליו"ר הוועדה בכדי להגיע לפרוצדורה ולדרך משותפת. דומני שאפשר למצוא דרך משותפת.

היו"ר ה. גרוסמן:

נראה אם נוכל למצוא את המשותף. אם המשותף לא יספק אותך, תבקשי

הצבעה על הצעתך.

מ. פרידמן:

בסדר, אם זה ברור שדיון על ההצעה השניה לא מחייב.

היו"ר ה. גרוסמן:

אנחנו עכשו מתדיינים. היתה הצעה של חה"כ דיציאן. זאת היתה הצעה יחידה אשר בה ביקש שתהיה גם ועדה וגם תקנות. בהצעה הזאת לא היתה חמיכה ואין לי מה להביא את זה. אנחנו יכולים לומר, שיש 2-3 הצעות מגובשות. אני רוצה לנסות לסכם את ההצעות. הצעה אחת היא, שלא תהיה ועדה ולא שני רופאים, אלא לפי פנייתה של האשה. הצעה שניה, שיהיו שני רופאים: רופא נשים ורופא המשפחה, בלי לנסח באופן סופי אל מי האשה פונה קודם. לפי ההצעה שלי, האשה יכולה לפנות או אל זה או אל זה.

י. קרפ:

צריך להחליט אם הוא מתייעץ, או שניהם קובעים.

היו"ר ה. גרוסמן:

יעוד לא החלטנו על זה. הצעה שלישיה היא, שתהיה ועדה של שלושה חברים, בתוך זה שני רופאים ועוד אלמנט סוציאלי חברתי.

מ. פרידמן:

אני רוצה להציע תיקון להצעה השלישית במידה והיא מתקבלת. אותה ועדה שאשה מבקשת ממנה הפלה, מוכרחה לתת אישור לאשה, שהיא קבלה את כל היעוץ והאינפורמציה הדרושים, וכאשר יישנו האישור שהיא הופיעה בפני הוועדה היא יכולה לעשות את ההפלה. אבל, הוועדה לא יכולה להכריח אותה להפיל או לא להפיל. הוועדה רק מייעצת.

היו"ר ה. גרוסמן:

הכוונה היא שהיא מוכרחה לעבור את הפרוצדורה, אבל ההכרעה הסופית בידיה. שמעתי את ההצעה הזאת. לי נראית ההצעה הזאת יותר מחמירה מאשר ההצעה השניה.

י. בארי:

מבחינה מסויימת.

היו"ר ה. גרוסמן:

כי האשה צריכה לעמוד לפני כל הוועדה הזאת.

ה. זיידל:

אני רוצה עוד פעם להבין מה שיו"ר הוועדה הציעה. מה שאח הצעה, זה לא בדיוק מה שהציע מר גבאי. מר גבאי הציע שני רופאים: רופא משפחה ורופא נשים ושניהם מכתיעים. את הצעה שיהיה רופא אחד שליח יעץ עם רופא שני. זה יהיה רופא הנשים או רופא המשפחה, אח"כ אנחנו נחליט. זאת הצעה פשרה שמגשרת על פני הוצעות השונות, אם הבנתי טוב.

היו"ר ח. גרוסמן:

נכון.

מ. גבאי:

זאת לא הייתה הצעה. זה פירוש למונה ועדה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אלה ארבע הצעות ואני אבקש מהיועצים המשפטיים לנסח אותן ואח"כ נצטרך להגיע להצבעה על ההצעות.

י. בארי:

מבחינה עקרונית, ניחן להכריע כן ועדה או לא, הווה אומר, רופא אחד, או שניים, או ועדה.

היו"ר ח. גרוסמן:

זה מה שרציתי לעשות, כדי לפשט את הפרוצדורה. עם זה התחלתי אבל לא המשכתי, כי ראיתי שיש עוררין. נצביע על ההצעה שתהיה ועדה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שתהיה ועדה - סיעוט

עכשו לענין הריון מחוץ לנישואין. אני טוענת, שסעיף ז' צריך להכלל בקריטריונים, במידה והצעתם של חבר הכנסת בארי וחברת הכנסת פרידמן לא תתקבל.

מ. ידיד:

אני בדעה שיש למחוק את סעיף ז' מכיוון שזה כלול בסעיף ב' ובסעיף ו'.

היו"ר ח. גרוסמן:

זה פירוש. זה היה טוב לו זה היה מסתבר מאליו.

מ. ידיד:

בסעיף ו' כתוב: "עקב חנאיה המשפחתיים או החברתיים" ומכאן זה מסתבר לחלוטין.

היו"ר ח. גרוסמן:

אנחנו לא צריכים לחוקק חוק בכדי להקשות את המצב על האשה.

מ. ידיד:

הבעיה היא זאת: יש מקרים של הריון מחוץ לנישואין של צעירה בת 16, ובסופו של דבר, הענין מסתיים בנישואין.

היו"ר ח. גרוסמן:

לא מכריחים אותה לעשות הפלה.

מ. ידיד:

כאשר אומרים שיש מעיף האומר מראש, שהריון מחוץ לנישואין מבטיח הפלה, אז אני צריך לדאוג לחועלת הצעירה.

מ. פרידמן:

זה לא מבטיח הפלה. זה מבטיח אפשרות.

מ. פרידמן:

חה"כ ידיד, אני פונה אליך במיוחד. אתה טוען, סעיף ז' כלול בסעיף ב' ובסעיף ו'. זה יהיה על סמך אותו פירוש של אותה ועדה או רופא. זאת אומרת, זה יהיה תלוי איך אנשים מפרשים את סעיף ב' וסעיף ו'. מאד יכול להיות, אנשים שונים מפרשים בצורה אחרת. אני דואגת לאותם פעילות מהשכבות החלשות ביותר, שנכנסות להריון מחוץ לנישואין. כל אחת הצטרך לפנות לוועדה, או לרופא, או לרופאים ולכן היא בידיים שלו ואיך הוא יפרש את הסעיפים.

אני חושבת שאנחנו עומדים לגרום לה עוול רציני מאד ואני מבקשת ממך לשקול את מצבך.

מ. ידיד:

את לא שמעת את היועץ המשפטי שאמר דברים ברורים. אם אומרים: נזק גופני ונפשי, זה בוודאי עונה על הכל.

אני מבקש מהיועצים המשפטיים, אולי אפשר למצוא מלה נוספת בסעיף ב' ו-ו' על-מנת להוציא את סעיף ז'.

מ. גבאי:

אני רוצה להבהיר שאמרת במלים די ברורות, שניתן לפרש את סעיף קטן ב' וסעיף קטן ו' כסעיפים שכוללים את המקרה הזה, וגם הוועדה הציבורית שדנה בנושא הזה, משום שלא הגיעה לקונצנסוס בענין הריון מחוץ לנישואין, היתה סבורה שניתן לפרש את הסעיפים האלה באופן רחב. אין ערבות מוחלטת שאכן כך יפרשו. ברור שיש הבדל בין פירוש שהוא עדיין בבחינת פירוש לבין מקרה אשר מצויין במקרה מפורש בסעיף כשלעצמו. הפירוש, שאפשר להרחיב את הסעיפים הקיימים, אפשר לבדוק את זה.

מ. פרידמן:

אם ניתן לפרש כך, ניתן גם לפרש אחרת. זאת הבעיה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אם זה יאמר במסגרת של סעיף ו' אתה תוריד את ההסתייגות שלך?

מ. ידיד:

אם לא ייאמר במפורש "הריון מחוץ לנישואין" אלא, מבחינה חברתית.

היו"ר ח. גרוסמן:

אם אתה עומד על דעתך, תהיינה שתי הצעות. אני חושבת שמיצינו

את סעיף 2.

מ. ידיד:

כאשר דברנו על נזק גופני ונפשי, אמרנו שהכוונה למחלת נפש או דומה לזה. האם זה עונה או נשאר אותו דבר?

היו"ר ח. גרוסמן:

החלטנו שיהיה כתוב: נזק בריאותי: גופני או נפשי.

מ. גבאי:

אם כך נכתוב: נזק לבריאות גופה או נפשה. אני רוצה להציע תיקון נוסף. נאמר: "לא ישא אדם" צריך לומר: "לא ישא רופא", אלא אדם שאינו רופא אינו מוסמך לעשות את זה.

י. בארי:

אתה מוכרח לומר אדם. אם נניח אותו מוסד יהיה גוף משפטי, אתה לא תרצה שאותו מוסד ישא באחריות.

י. קרפ:

מוסד לא מבצע, אדם מבצע. יתכן מקרה שאדם, לא רופא, במוסד מוכר יבצע הפלה. אנחנו לא רוצים את זה.

- י. בארי: נאמר "כדין".
- י. קרפ: "כדין" נאמר, כפי שתוקן סעיף 1.
- י. בארי: אמרנו לפי החוק הקיים במדינה. כדין, זה רק יכול להיות רופא מורשה.
- י. קרפ: אבל זה הולך יחד עם סעיף 2.
- י. בארי: איך לי התנגדות לכך.
- היו"ר ח. גרוסמן: בסעיף ה', "מעל גיל 45" - אני חושבת שצריך להשאיר את זה. שמענו שהסבירות של הריון וילד לא תקין בגיל כה מבוגר, היא גבוהה.
- פ. שינמן: אני רוצה לדעת מה הסיכום הסופי של סעיף 2 בכדי להגיש הסתייגויות.
- היו"ר ח. גרוסמן: תגיש עכשו. סיכום סופי לא יכול להיות לפני ההצבעה.
- מ. גבאי: בגירסה השנייה יש פירוט מה זה הסכמה מודעת. אני חושבת שאם הרישא של סעיף (ב) כדאי להכניס להצעתה של חה"כ מרשה פרידמן.
- מ. גבאי: כן, זאת תוספת טובה.
- מ. ידיד: איפה את מכניסה את ההגדרה הזאת?
- היו"ר ח. גרוסמן: היועצים המשפטיים ימצאו את הדרך. (קוראת סעיף 3).
- פ. שינמן: איך אפשר להוכיח בסעיף א' ו-ב' שזה היה לשם הצלת חייה?
- היו"ר ח. גרוסמן: אנחנו סומכים על הרופאים. אין זה ניתן להוכיח שצריך נגחות?! מי קובע את זה?! אנחנו חיים בעידן של רפואה מודרנית. מישהו קובע מבחינה רפואית, לא אני ולא אתה ולא ועדת השירותים.
- פ. שינמן: סעיף קטן א' של סעיף 3 הוא לפעמים הורס את כל הסעיפים הקודמים. את סעיף קטן ב' אני יכול להבין. בסעיף קטן א' נאמר: "אם המעטה היה דרוש מיד לשם הצלת חייה של האשה או כדי למנוע ממנה נזק חמור אחר שאין לחקונו" - מי יקבע את זה, סומכים רק על רופא? לפי סעיף קטן א' הרופא רשאי לבצע את ההפלה מבלי להגיע לוועדה. יכול להיות שיש צורך בכך, אולי יש ענין דחוף. אבל, בכל זאת, זה סותר כל מה שנאמר למעלה. כל רופא יאמר: ראיתי בכך סכנה והרשות נתונה. אני מציע לא לראות את זה כחלק.
- מ. פרידמן: אני חושבת, שיש משהו במה שאנחנו אומרים. אבל, יכול להיות מקרה שאשה זקוקה להפלה מסיבות בריאותיות באופן דחוף מאד ואם מחכים כמה שעות כדי לקבל אישור, האשה יכולה למות מזה. האם אתה מוכן, כדי להבטיח שלא תהיה אפשרות לנצל את זה, לקחת על עצמך אחריות?!
- היו"ר ח. גרוסמן: אני אתן דוגמא פשוטה. מביאים אדם עם כאבים חזקים בבטן והרופא החליט שהוא מוכרח לנתח. אם הוא לא היה מנתח היתה סכנה שהאדם ימות. והוא עשה זאת מבלי להתייעץ עם אף אחד. כי אם לא היה נוהג כך, האדם היה הולך לעולמו. מי אתה רוצה שיחליט: חברי הכנסת, הממשלה? רק רופא

ה. גרוסמן:

יכול להחליט. ישנם מקרים שרופא אומר: אני צריך התייעצות. ישנם מקרים שהוא אומר: תנתחו מיד. אנחנו יכולים לכבול את ידיהם של הרופאים!?

פ. שינמן: אם לא חותמים על ניתוח, אני לא יודע אם אפשר לעשות את זה.

ה. שמעוני:

אני חושב שח"כ שינמן היה צודק שזה מרוקן את כל סעיף ב' מתוכנו, אלמלא היתה קיימת המלה "מיד". אבל, כיוון שכתוב "מיד" זה ברור שמדובר על מקרים שהם סכנה נפש ואין באפשרותו להשהות את הדבר עד להתייעצות עם הנועדה.

כדי להניח את דעתו של ח"כ שינמן, אחרי המלה "מיד" הייתי מציע להוסיף: "על-פי חוות דעת רפואית". כלומר, שזה לא דבר שרירותי.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני חושבת שזה צילום המציאות. זה קיים גם עכשו. תבחר בין שתי האפשרויות: האם לסכן חיי אשה ובלבד שמישהו לא ינצל לרעה, או להסתכן בניצול לרעה ובלבד להציל את חיי האשה.

מ. ידיד:

אני סבור, שטוב שהסעיף הזה נמצא כאן, אבל לא כל כך בהרחבה כפי שזה מובא. אני מציע להשאיר את הרישאה: "אם המעשה היה דרוש מיד לשם הצלת חיייה של האשה" ואת המשך למחוק ולהסתפק בכך שבסעיף קטן א' של סעיף 2 כתוב: "יש בהמשך ההריון סכנה לחיי האשה". אם יראו שיש סכנה על-פי סעיף 2(א) הם יבצעו את הניתוח. אבל, כאן נותנים אפשרות לרופא ביוזמתו לבצע מיד.

ה. שמעוני:

גם נזק צריך למנוע. הבעיה אם זה ניתן לשיקול או לא.

מ. ידיד:

אני אומר שהסעיף הזה חשוב מאד. טוב שאנחנו נשים אותו בתוך הצעת החוק. אבל, על-מנת למנוע ניצול לרעה מכל צד שהוא, אם נאמר: "אם המעשה היה דרוש מיד לשם הצלת חיייה של האשה" - זה בלבד עונה על כל הבעיות.

אחרי סעיף ב' מופיע: "ובלבד שהודעה על הפסקת ההריון תינתן למוסד רפואי מוכר תוך המישה ימים" - אני לא יודע אם מספיקה הודעה. אולי אפשר להוסיף: "בכתב" על-מנת שזה יהיה ברור שהוא כותב שהוא אחראי על מה שעשה.

פ. שינמן:

אני מציע שיהיה כתוב בסעיף א': "אם הוכיח שהמעשה היה דרוש להצלתה של האשה". הרופא יצטרך להוכיח אם המעשה היה דרוש.

מ. פרידמן:

לח"כ ידיד - מאד יכול להיות מקרה שאין סכנה לחייה של האשה, אבל יש סכנה לנזק לרוחם שלה שאי-אפשר לתקן את זה. נדמה לי שזה מקרה מספיק חמור בכדי להצדיק הפלה מיידית כאשר יש צורך. לפי הצעתך מקרים כגון אלה לא נכללים בתוך הסעיף, ולכן הרופא לא רשאי לבצע הפלה מיידית.

מ. ידיד:

אם יגיע למסקנה הזאת, הוא רשאי לעשות את זה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אתם תרצו להכניס תיקונים, אז חציעו אותם כשנגיע להצבעה. אני בעד

זה שנשאיר את זה כפי שזה.

ח. שמעוני:

אני מציע להוסיף: "על-פי חוות-דעת רפואית". הוא יהיה צריך להיות

אחראי.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני חושבת שברפואה זה לא מקובל, מכיוון שרופא יכול לפעמים לטעות. ברגע ראשון זה נראה לו כך. מה אפשר להכרחי, אז הוא יעמוד לדין!?

י. בארי:

הוא נושא באחריות פלילית.

ח. שמעוני:

למה לא להניח את דעתה של המשפחה.

היו"ר ח. גרוסמן:

הוא צריך להודיע על זה בכתב, אז זאת חוות הדעת. אם תרצו להגיש

תיקונים, בבקשה תגישו.

מ. ידיד:

אם נוסיף את המלה "הוכיח"...

היו"ר ח. גרוסמן:

לא יכולים לנצל לרעה את העובדה שפה אינו יושב אף רופא.

מ. ידיד:

אני מציע להמשיך הדיון בהצעת החוק, שמשרד הבריאות ישלח רופא.

היו"ר ח. גרוסמן:

יש לך רצון להקשות ואתה חושב שבזה אתה מציל נפשות בישראל, ואני

אומרת שאתה עושה את ההיפך.

מ. ידיד:

את מאשימה אותי באשמה חמורה מאד שלא בצדק.

היו"ר ח. גרוסמן:

לרופא ברגע מסויים זה נראה לו מיידי. אחרי הנתוח מסתבר שזה לא היה כל כך דחוף, אז הוא יתן בעד זה את הדין! לכן אני נגד המלה "הוכיח". פה אנחנו לא עוסקים בהפלות, אלא בהצלח נפשות. אני הייתי מאד רגועה בוויכוח על הסעיפים הקודמים, כי ראיתי שזה ויכוח לגטימי בין תפיסות שונות. בסעיף הזה, אני מפסיקה להיות רגועה, אני מודה, כי אני רואה שנכנסים לתחום של טיפול רפואי. האם בעד כל מחיר היא צריכה להיות בהריון, גם אם יש סכנה?

מ. ידיד:

אני מציע תיקון. אני רוצה בכל זאת להטיל את האחריות על הרופא. "אם נראה לו שהמעשה דרוש מיד להצלח חיייה של האשה".

היו"ר ח. גרוסמן:

זה עוד פחות טוב.

"אם סבר בתום לב", זה בסדר?

מ. ידיד:

את זה צריך לבדוק.

היו"ר ח. גרוסמן:

יש צוד הצעה: "ובלבד שבנדעם מנומק בכתב על הפסקת הריון חיינתן למוסד רפואי מוכר חוץ חמישה ימים". אז לא צריך "אם סבר וכו'".

י. קרם:

אני רוצה להסביר את ההבדל בין שתי הסיטואציות: "אם סבר בתום לב" או משאיר-הנמקה בכתב. ההבדל הוא, שמסירה א' מנוסח בצורה שהקריטריונים יקבעו לצרכים אובייקטיביים. יכול להיות מקרה שרופא סבור בתום לב שזה היה דרוש להצלח חיייה ובתום הנתוח מסתבר שזה לא היה דרוש ואז הוא עשוי לעמוד לדין. אם אומרים: "סבר בתום לב" משאירים את זה לשיקול

י. קרפ:

דעתו, יחד עם זאת לא מאפשרים לנצל לרעה. אם רוצים להגיע למצב, שהשיקול יהיה סוציאליסטי בלי שהרופא יחשוש לבצע את הנתוח ויחד עם זאת לא לנצל לרעה - בנוסף להצמקה בכתב יש צורך להוסיף: "אם סבר בחום לב".

היו"ר ח. גרוסמן: אני מציעה להסתפק "בהודעה המנומקת" בלי "אם סבר בחום לב".

סעיף 175 לפקודת החוק הפלילי -

האם נחוץ הענין של ביטול?

אנחנו נבחק אם זה נחוץ לחוק.

י. קרפ:

היו"ר ח. גרוסמן: אח"כ יש סעיפים חופפים. סעיף 4 אצל ח"ה"כ מרשה פרידמן וסעיף 5 אצל ח"ה"כ שמעוני חופפים. אני אקרא סעיף 5 בהצעת ח"ה"כ שמעוני: "שר הבריאות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי באשור ועדת השירותים הציבוריים של הכנסת ובהתייעצות עם שר המשפטים להתקין תקנות לביצועו"

עכשו אני אקרא את הצעת ח"ה"כ

מרשה פרידמן: "4. (א) שר הבריאות ממונה על ביצוע חוק זה והוא מוסמך להתקין תקנות, לאחר התייעצות עם הסתדרות הרופאים, בכל הנוגע לביצוע חוק זה, ובין השאר בענינים אלה: (1) הנוהל בבקשות לאישור כמוסד רפואי מאושר וכן תקופת תוקפם של האישורים, הידושם וביטולם; (2) קביעת תנאים למחן אישור כמוסד רפואי מאושר הבאים להבטיח רמה רפואית נאותה של המוסד וביצוע יעיל של החוק."

מ. פרידמן: אני מציעה לקבל את הנוסח בהצעה שלי, כי יכול להיות שיהיה צורך במרפאות פרטיות לביצוע הפלות על-פי אישור של השר.

היו"ר ח. גרוסמן: אפשר את סעיף 4 בהצעת שמעוני ואח סעיף 4 בהצעת מרשה פרידמן

לאחד.

ח. שמעוני: אפשר להוסיף את סעיפים קטנים 1 ו-2 בהצעתה של ח"ה"כ פרידמן

לסעיף 4 אצלנו.

היו"ר ח. גרוסמן: ליועצים המשפטיים - תקחו את שני הסעיפים האלה: סעיף 4 בהצעת ח"ה"כ מרשה פרידמן וסעיפים 4 ו-5 בהצעת ח"ה"כ שמעוני ותעבדו אותם. צריך לשלב אותם, אם אין סתירה ביניהם. יש פה כמה תנאים למתן אישור. זה ברור, שהתקנות זה לקביעת תנאים.

מה ביחס להסתדרות הרופאים או ועדת שירותים של הכנסת?

מ. פרידמן: הענין רק רפואי. הקריטריונים יהיו אך ורק רפואיים. לכן, אין צורך באישור ועדת שירותים ציבוריים.

היו"ר ח. גרוסמן: בהצעתך כחוב: בהתייעצות עם הסתדרות הרפואית, ובהצעת ח"ה"כ שמעוני כחוב: באישור ועדת שירותים ציבוריים. אלה שני דברים.

מ. פרידמן: אפשר לאחד אותם.

היו"ר ח. גרוסמן: אני מציעה לאחד אותם.

אני מציע להשאיר את סעיף 5 כמות שהוא ולהוסיף את סעיפים 1 ו-2.

פ. שינמן:

השאלה היא, מה הם הקריטריונים למוסד רפואי מאושר? האם הקריטריונים הם אך ורק רפואיים ואין לנו סמכויות לבדוק אם הקריטריונים בתקנות נכונים? לכן יש התייעצות עם ההסתדרות הרפואית.

מ. פרידמן:

אני מציעה שגם פה וגם שם יהיה בהתייעצות ולא באישור.

היו"ר ח. גרוסמן:

ועדת כנסת, זה בדרך כלל באישור.

מ. גבאי:

אנחנו נבדוק זאת כמו בענין הסמים. רשימת הסמים אנחנו לא מאשרים זאת בהתייעצות אתנו, אנחנו לא מומחים לזה. אנחנו רק רוצים להיות בתמונה.

היו"ר ח. גרוסמן:

צריך להגן על האשה שעוברת את ההפלה ועל הרופא.

מ. פרידמן:

אם זה באישור או בהתייעצות, אנחנו עוד נחליט על זה.

היו"ר ח. גרוסמן:

משרד הבריאות מתייעץ בין כה וכה עם רופאים. מה נותנת ההתייעצות עם ההסתדרות הרפואית. אם מדובר על התייעצות עם גוף ציבורי, עם ועדה, מה נותנת התייעצות עם ההסתדרות הרפואית. זה זק מסרב.

מר לוי:

אני מציעה למשרד המשפטים לשקול את זה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אנחנו נשקול ונבדוק את זה.

מ. גבאי:

כתוב בהצעה של חה"כ פרידמן: "תקנות כאמור בפסקאות (1) ו-(2) יותקנו תוך שלושה חדשים מיום אישור חוק זה על ידי הכנסת". זה לא נכון לומר לשר כמה זמן צריך לקחת להתקין תקנות.

היו"ר ח. גרוסמן:

אם כתוב להתקין, חובה על השר שהוא יתקין.

י. קרפ:

אנחנו יודעים שהוא יכול להתקין במשך עשר שנים.

י. בארי:

ואם הוא לא יתקין במשך שלושה חדשים, מה יקרה?

י. קרפ:

אני מציע לא לשים פסקה מיוחדת בקשר לתקנות, אלא לומר: "תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו ברשומות". מדוע להגביל בשלושה או בארבעה חדשים. אני מציע לא לכלול שום זמן. יש פה "תחילה". אני מציע שנה מיום פרסומו של החוק ברשומות, ממילא יהיה חייב השר להתקין תקנות תוך שנה.

מ. ידיד:

אני מציעה לא לקבל את הענין שהתקנות יותקנו תוך שלושה חדשים. אני חושבת, שהחוק הזה הוא די מסובך לביצוע, כי צריך להכשיר לכך מקומות ולהוציא את כל הנושא מן המחשכים, ולא כל קבינט של רופא זה מקום שאפשר להכיר בו. אני חושבת שההצעה של חה"כ ידיד האומרת, שתחילתו של החוק הוא תוך חצי שנה או שנה הגיונית. זאת אומרת, תוך התקופה הזאת חייבים להיות תקנות ומקומות.

היו"ר ח. גרוסמן:

מ. פרידמן:

ישנן שתי בעיות. ישנן היום 40 אלף הפלות שהן בלתי חוקיות, זה לפי נתונים של משרד הבריאות ולפי השערות של משרד הבריאות. יש השערות אחרות האומרות שיש בין 50 אלף ל-80 אלף הפלות בלתי חוקיות. זה מספר עצום. אחרי החלת החוק הזה, מספר גדול של הפלות ייהפכו להפלות חוקיות אשר תעשינה במוסד רפואי מוכר לכך. צריך מקומות לזה, אחרת תהיה בעיה עצומה על בתי-החולים. לכן, צריך לאפשר תקופת זמן לעשות את הסידורים. אבל, בנוסף לכך צריך להכריח את שר הבריאות שיבצע את החוק הזה. מה בדיוק התקופה הזאת, לא כל כך חשוב. אבל העקרון, שתקופת הזמן תהיה כתובה בחוק.

היו"ר ח. גרוסמן:

אם נאמר, שתחילתו של חוק זה הוא תוך כך וכך זמן, האם לא מסתבר מכך שבתוך תקופה זאת הוא חייב להכשיר את עצמו לכך?

מ. פרידמן:

אני מסכימה לזה.

היו"ר ח. גרוסמן:

יש שתי גירסאות בקשר לזמן. גירסה אחת אומרת תקופה של חצי שנה וגירסה שניה, תקופה של שנה. אני מציעה שנתייעץ בעניין זה עם שר הבריאות כי זה עניין לביצוע.

ח. שמעוני:

אפשר לכתוב: "לא יותר משנה".

י. קרפ:

גם שר הבריאות צריך לתת את דעתו בעניין.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מציעה להתייעץ עם שר הבריאות אנחנו נתחשב בשיקול דעתו של השר.

י. קרפ:

"אי-תחולה" - על זה דברנו. בקשר לסעיף 175, אני מבקשת מכם לבדוק את הביטולים, מה צריך לבטל בהתאם לזה.

קובע עבירה על הפסקת הריון.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני חושבת שבזה גמרנו. אני מבקשת להגיש לנו נסוחים.

ח. שמעוני:

אני מציע, שהוועדה תהיה מורכבת מרופא מספל, אחות טיפת-חלב

ועובדת סוציאלית.

היו"ר ח. גרוסמן:

קודם צריכה להתקבל הצעה של ועדה.

פ. שינמן:

אני מציע שיהיו בוועדה: רופא, רב ועובד סוציאלי.

היו"ר ח. גרוסמן:

אם תתקבל ההצעה שתהיה ועדה של שלושה, נחליט מי יהיו חברים בה.

תודה רבה. ישיבה זו נעולה.